

تأکید بر آزاداندیشی و "تحول بنیادین" در علوم انسانی در نقشه جامع علمی کشور

در نقشه جامع علمی کشور بر حاکمیت جهان‌بینی توحیدی اسلام در کلیه ابعاد علم و فناوری، تضارب آرا و آزاداندیشی و همچنین "تحول بنیادین" در علوم انسانی در چارچوب جهان‌بینی اسلامی تأکید شده است.

در نقشه جامع علمی کشور بر حاکمیت جهان‌بینی توحیدی اسلام در کلیه ابعاد علم و فناوری، تضارب آرا و آزاداندیشی و همچنین "تحول بنیادین" در علوم انسانی در چارچوب جهان‌بینی اسلامی تأکید شده است.

گروه دانشگاه خبرگزاری فارس قصد دارد جزئیات نقشه جامع علمی کشور را منتشر کند که در همین راستا فصل اول این سند مهم علمی کشور با موضوع "ارزش‌های بنیادین و الگوی نظری نظام علم و فناوری کشور" منتشر می‌شود.

به گزارش خبرنگار گروه دانشگاه خبرگزاری فارس، "ارزش‌های بنیادین و الگوی نظری نظام علم و فناوری کشور" بر اساس آنچه در فصل اول نقشه جامع علمی کشور آمده به شرح ذیل است:

مبانی ارزشی نظام علم و فناوری کشور به مثابه روح حاکم علمی کشور بوده و مشخص‌کننده جهت‌گیری‌های نظام، اولویت‌ها و باید و نبایدها در عرصه‌های آموزش، پژوهش و فناوری است. مهمترین این ارزش‌ها عبارت‌اند از:

- 1- حاکمیت جهان‌بینی توحیدی اسلام در کلیه ابعاد علم و فناوری؛
- 2- علم هدایتگر و هدفمندی آخرت‌گرایانه علم و فناوری؛
- 3- عدالت‌محوری، پرورش استعدادها و دستیابی همگان به خصوص مستضعفین در حوزه علم و فناوری و تقویت خلاقیت نوآوری و خطرپذیری در علم؛
- 4- کرامت انسان با تکیه بر فطرت حقیقت‌جو، عقل‌گرا، علم‌طلب و آزادگی وی؛
- 5- آزاداندیشی و تبادل آرا و تضارب افکار (جدال احسن)؛
- 6- توجه به اصل عقلانیت تکریم علم و عالم، ارزشمندی ذاتی علم و ضرورت احترام حقوقی و اخلاقی به آفرینش‌های فکری و علمی، و دستاوردهای علمی بشر و بهره‌گیری از آنها در چارچوب نظام ارزشی اسلام؛
- 7- علم و فناوری کمال‌آفرین توانمندساز، ثروت‌آفرین و هماهنگ با محیط زیست و سلامت معنوی، جسمی، روانی و اجتماعی آحاد جامعه؛
- 8- ایجاد تحول بنیادین علمی در خصوص در بازبینی و طراحی علوم انسانی در چارچوب جهان‌بینی اسلامی؛
- 9- تعامل فعال و الهام‌بخش با محیط جهانی و فرآیندهای توسعه علم و فناوری در جهان،
- 11- اخلاق‌محوری، تقدم مصالح عمومی بر منافع فردی و گروهی، تقویت روحیه تعاون و مشارکت و مسئولیت‌پذیری آحاد جامعه علمی و نهادهای مرتبط با آن.

* الگوی مناسب نظام علم و فناوری ویژه جامعه ایرانی که به دنبال احیای فرهنگ و ایجاد تمدن نوین اسلامی - ایرانی است، باید ویژگی‌های اصلی زیر را داشته باشد:

1- ترکیب عرضه‌محوری و تقاضا‌محوری: با توجه به اهداف، آرمان‌ها و اولویت‌های بلندمدت نظام و کافی نبودن تقاضاهای بخش‌های اقتصادی و صنعتی از موارد مذکور، از برخی حوزه‌ها و رشته‌های علمی اولویت‌دار باید حمایت اختصاصی شود. این وجه از نظام علم و فناوری معطوف به تولید و عرضه دانش بر مبنای اهداف و آرمان‌های جامعه است. از سوی دیگر افزایش تقاضای نظام‌های فرهنگی، سیاسی، صنعتی و اقتصادی ملی و فراملی و در نتیجه تجاری کردن دانش و فناوری، اهمیت ویژه‌ای در پیشرفت همه‌جانبه و پایدار کشور دارد. بنابراین، الگوی مناسب برای نظام علم و فناوری جامعه ایرانی در این زمینه ترکیبی از الگوهای عرضه‌محوری و تضاهامحوری است.

2- اجتماع دو رویکرد برون‌مداری و درون‌مداری: نظام علم و فناوری جامعه ایرانی از نظر توجه به نیازهای قابلیت‌ها و ظرفیت‌های بومی و مزیت‌های نسبی کشور، درون‌مدار است. از سوی دیگر با توجه به فرصت‌های پیش‌رو در جهان و کشورهای اسلامی، مشارکت علمی و فناوری فعال با جهان اسلام و سایر کشورها داشته و بنابراین در این زمینه برون‌مدار است.

3- تلفیق آموزش با تربیت، پژوهش و مهارت: از آنجا که علم عامل پیشرفت همه‌جانبه و پایدار کشور است، باید الگوی تفکیکی حاکم بر نظام فعلی علم و فناوری به سرعت در جهت الگویی تلفیقی تحول یابد. بدین منظور این تلفیق باید از آموزش ابتدایی آغاز و در تمام دوره‌های آموزشی ادامه یابد و در نتیجه الگوی آموزشی حافظه‌مدار فعلی جای خود را به الگوی مبتنی بر یادگیری دانش به همراه تربیت انسان‌ها، پرورش مهارت‌ها و پژوهش خواهد داد. در نظام آموزش عالی نیز رویکرد پژوهش‌محوری تقویت خواهد شد.